

SPIS TREŚCI

Wstęp	8
I – PRZESTRZEŃ I REGION	17
1. Przestrzeń próba socjologicznego ujęcia	17
1.1 Przestrzeń – mechanizmy powstawania, percepcja i wymiary istnienia. . .	18
1.2 Zawłaszczanie przestrzeni	22
1.3 Rodzaje przestrzeni	24
2. Region	29
2.1 Ramy definicyjne	29
2.2 Inspiracje teoretyczne analizy	32
2.3 Instytucjonalizacja jako proces konstruowania regionu	34
2.4 Rodzaje regionów	37
2.5 Zbiorowości, wspólnoty, grupy i więzi regionalne	41
Podsumowanie	46
II – TOŻSAMOŚĆ JEDNOSTKOWA, SPOŁECZNA, REGIONALNA	48
1. Tożsamość w historii myśli socjologicznej	48
2. Tożsamość jednostkowa	53
2.1 Procesualny charakter tożsamości	57
2.2 Wielość tożsamości – przypisanie, osiągnięcie i hierarchia tożsamości	60
2.3 Społeczno-kulturowe konstruowanie tożsamości	61
2.4 Funkcje i kryzys tożsamości	64
3. Spór o tożsamość zbiorową	67
3.1 Tożsamość społeczna	69
3.2 Mechanizmy powstawania tożsamości społecznej	71
3.3 Typy, funkcje, zmiana i kryzys tożsamości społecznej	75
3.4 Tożsamość społeczna – perspektywa metodologiczna	77
4. Tożsamość regionalna	80
4.1 Podmiotowy i przedmiotowy aspekt tożsamości regionalnej	80

4.2 Wymiary tożsamości regionalnej	83
4.3 Perspektywy analizy tożsamości regionalnej	90
Podsumowanie	94
III – TOŻSAMOŚĆ REGIONALNA W PERSPEKTYWIE SPOŁECZEŃSTWA POSTMIGRACYJNEGO	96
1. Tożsamość regionalna a socjologia historyczna	96
2. Socjologia polska wobec problematyki Ziemi Zachodnich i Północnych	103
3. Perspektywa społeczeństwa postmigracyjnego	110
3.1 Migracja	111
3.2 Stabilizacja	114
3.3 Nowa tożsamość regionalna	117
4. Słowo o metodzie i warsztacie badań	120
4.1 Inspiracje metodologiczne	120
4.2 Materiały autobiograficzne	126
Podsumowanie	129
IV – FAZA MIGRACJI	131
1. Migracje – od próżni demograficznej do zasiedlenia	131
1.1 Szabrownicy, osadnicy, pionierzy	135
1.2 Przesiedleńcy z Kresów Wschodnich II RP	138
1.3 Przesiedlenia w ramach Akcji „Wisła”	142
1.4 Ludność autochtoniczna	145
2. Zbiorowość społeczna – zróżnicowanie	151
2.1 Zróżnicowanie narodowościowe	154
2.2 Zróżnicowanie kulturowe	174
2.3 Zróżnicowanie statusów ekonomicznych i wymiaru politycznego	177
3. Zbiorowość skonfliktowana	181
4. Polonizacja przestrzeni Warmii i Mazur	187
4.1 Zawłaszczanie krajobrazu przyrodniczego	188
4.2 Zawłaszczanie krajobrazu architektonicznego	194
4.3 Zawłaszczanie krajobrazu semantycznego	206
5. Początki procesu instytucjonalizacji regionu	213
5.1 Ramy terytorialne	213
5.2 Wynajdywanie nazwy instytucjonalizującego się regionu	216
5.3 Regionalna sieć formalnych instytucji	220
5.4 Tworzenie nowej mitografii	223
Podsumowanie	231

V – FAZA STABILIZACJI	233
1. Zbiorowość regionalna fazy stabilizacji	233
1.1 Heterogeniczność zbiorowości regionalnej	234
1.2 Procesy i mechanizmy integrujące zbiorowość regionalną	238
1.3 Procesy dezintegracji, rozpadu a także konsolidacji niektórych grup ludności	245
2. Przestrzeń oswojona i swojska	260
2.1 Strategia niszczenia obcych elementów zawłaszczonej przestrzeni	261
2.2 Symboliczna adaptacja przestrzeni	264
2.3 Strategia i mechanizmy wytwarzania przestrzeni	266
2.4 Dwa typy postaw wobec przestrzeni Warmii i Mazur	272
3. Instytucjonalizacja regionu w fazie stabilizacji	276
3.1 Instytucje wzmacniające i reprodukujące symboliczny wymiar regionu ..	277
3.2 Regionalna mitografia fazy stabilizacji	283
3.3 Reforma administracji terenowej z 1975 roku jako bariera instytucjonalizacji	291
4. Tożsamość protoregionalna	296
Podsumowanie	300
VI – FAZA KSZTAŁTOWANIA NOWEJ TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ	302
1. W stronę wielokulturowego społeczeństwa regionalnego	302
1.1 Postmigracyjność społeczeństwa regionalnego	303
1.2 Relacje międzygrupowe	310
1.3 Mniejszości narodowe na Warmii i Mazurach	312
1.4 Integracja społeczno-kulturowa	321
2. Warmia i Mazury jako przestrzeń znacząca	330
2.1 Krajobraz przyrodniczy jako marker regionalny	331
2.2 Odpominanie i wytwarzanie krajobrazu architektonicznego	333
3. Warmia i Mazury regionem – stopień zaawansowania instytucjonalizacji	341
3.1 Województwo warmińsko-mazurskie	343
3.2 Nowy regionalizm na Warmii i Mazurach	357
3.3 Współczesna regionalna mitografia	373
4. Autoidentyfikacje mieszkańców regionu	383
Podsumowanie	387
Zakończenie	388
Bibliografia	399
Abstract	433